

สรุปการประชุมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ
กรอบความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก

24 พฤษภาคม 2560

ขอนแก่น

เพื่อเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก (Country Partnership Framework - CPF) ธนาคารโลกจึงจัดให้มีการประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ รวม 11 ครั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และประเด็นด้านการพัฒนาที่ประชาชนคิดว่ามี ความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ข้อคิดเห็นต่างๆ เหล่านี้จะถูกรวบรวมเป็น ข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมในภาคตะวันออกเฉยงเหนือร่วมกับตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่มาจากจังหวัดขอนแก่น, อุดรธานี ชัยภูมิ และมหาสารคาม ซึ่งจัดเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม

วาระการประชุม

1. กล่าวต้อนรับและแนะนำกรอบความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก
2. รายงานวิเคราะห์การพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นระบบ “กลับสู่เส้นทาง: พื้นฟูการเติบโตและประกันความมั่งคั่งสำหรับทุกคน”
3. การนำเสนอ โอกาสและลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาของภาคตะวันออกเฉยงเหนือ
4. อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น:
 - i) ความท้าทายและลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาของประเทศไทย
 - ii) กลุ่มธนาคารโลกจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับประเทศไทยในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศไทยระยะยาวได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค หรือการประชุมหารือด้านนโยบาย
 - iii) ธนาคารโลกสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับประเทศไทยในการพัฒนาภาคตะวันออกเฉยงเหนือ ได้อย่างไร

ผลสรุปการอภิปรายจากผู้เข้าร่วมประชุม

ความท้าทายและลำดับสำคัญด้านการพัฒนาของประเทศไทย/ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
การบริหารจัดการน้ำ   - ควรจัดการน้ำในพื้นที่ให้มีความครอบคลุมและเท่าเทียมและเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่- ประเทศไทยมีปริมาณน้ำเพียงพอ แต่มีความจุในการกักเก็บเพียง 17% เท่านั้น การแก้ปัญหาคือการสร้างโครงข่ายท่อส่งน้ำ (Water Grid) ○ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวางระบบชลประทานเหมือนภาคอื่นไม่ได้เพราะชนิดของดินต่างกับภาคอื่น○ การเข้าถึงข้อมูลระหว่างชาวบ้านและนักลงทุนที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้เกิดโอกาสพลาดสำหรับชาวบ้าน เช่น คนมีฐานะซื้อที่ดินที่ไว้ล่วงหน้าในพื้นที่ที่คาดว่าจะมีการจัดสรรโครงการชลประทาน- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูบน้ำใต้ดินเพื่อการใช้งาน ภาคอุตสาหกรรมสูบน้ำใต้ดินเกินความจำเป็นทำให้ชาวบ้านไม่มีน้ำใช้ นอกจากนี้ชาวบ้านไม่สามารถรับรู้ถึงสถานการณ์นี้ได้เพราะน้ำอยู่ใต้ดิน
การเกษตร   - กลไกราคา ○ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง○ ราคามีความผันผวน เทียบกับสินค้าอุตสาหกรรมจะมีเสถียรภาพมากกว่า- ควรส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้สินค้ามีความปลอดภัย- การใช้สารเคมีในระบบการผลิต ○ ส่งผลให้ผลผลิตน้อยลงในระยะยาว○ ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำ○ เกษตรกรขาดองค์ความรู้ จึงใช้สารเคมีที่เกินความจำเป็น ส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม○ แก้ปัญหาโดยการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เช่น GAP (Good Agricultural Practices) F โดยเกษตรกรจะได้ไปรับรองคุณภาพสินค้า- ที่ดิน ○ ปัญหาดินเสื่อม และการแพร่กระจายของดินเค็ม○ ช่วยการปรับปรุงดิน และการผลิตพันธุ์ข้าว

- ภัยแล้ง

- ปัญหาความแห้งแล้ง ประชาชนต้องการให้รัฐบาลจัดสรรน้ำอย่างเพียงพอ

การศึกษาและการพัฒนาสังคม

- ผู้คนย้ายถิ่นไปศึกษาที่จังหวัดอื่นเพื่อโอกาสทางการศึกษาที่ดีกว่า
- ประชากรส่วนมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ได้รับการศึกษาที่เพียงพอ
- ขาดการพึ่งตนเอง เพราะรัฐบาลหิบบัณฑิตให้ เป็นปัญหาต่อการพัฒนา
- ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยใช้กลไกประชารัฐในการขับเคลื่อน
- ทักษะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ผู้คนมีแนวโน้มที่จะทำงานเป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือมากขึ้นกว่าแรงงานที่มีฝีมือ ต้องมีการมุ่งเน้นไปที่สถาบันการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถ
- รัฐบาลพยายามส่งเสริมให้ประชาชนเข้าเรียนในสถาบันอาชีวศึกษา แต่จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาลดลง
- มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านการศึกษาบ่อย นโยบายจึงขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นแม้จะมีการเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายควรจะมีการสานต่อ
- ปัญหาสังคม
 - ผลิตภาพต่ำเนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มพึ่งพิงสูง (สัดส่วนของเด็กและผู้สูงอายุ)
 - ปัญหายาเสพติด
- คนชนบทไม่มีเงินจะเรียน
- ควรผลิตคนให้มีความสามารถในการแข่งมากกว่าใบปริญญา

ตลาดแรงงาน

- การจัดระบบแมลงลอยส่งผลกระทบต่อรายได้ของคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากคนอีสานส่งเงินให้ครอบครัว
- ประชาชนขาดการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่จะทำให้อายุได้ต่อวันสูงขึ้น

การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

- การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ไม่มากพอ ประชาชนขาดความรู้ในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือการรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มผลิตภาพ
- ถ้าคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับเงินทุนเพียงพอพวกเขาจะไม่ต้องย้ายไปทำงานในภูมิภาคอื่น ๆ และแยกจากครอบครัวของพวกเขา

- ไม่มีคนนำเงินไปฝากธนาคารและไม่มีคนไปกู้เงินเนื่องจากไม่มีเงินฝากและเงินในการชำระหนี้ อาจส่งผลให้ระบบธนาคารล่มสลาย

กลุ่มธนาคารโลกจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเทศไทยในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศระยะยาวได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค หรือการประชุมหารือด้านนโยบาย

โครงสร้างพื้นฐาน

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นประตูอินโดจีน มีรถไฟที่เชื่อมเวียตนาม (ลาว) มายังหนองคายและกรุงเทพฯ ธนาคารโลกสามารถช่วยในเรื่องการลงทุนกับรถไฟสายนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การบริหารจัดการน้ำ

- ธนาคารโลกสามารถให้คำแนะนำเชิงเทคนิคแก่ประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดการน้ำ
 - การแบ่งปันความรู้เรื่องชลประทานแบบใช้แรงโน้มถ่วง (Gravity irrigation)
- ธนาคารโลกสามารถรวบรวมหน่วยงานต่างๆ เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับการจัดการน้ำที่เหมาะสมกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเกษตร

- อายุเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 50 ปี ซึ่งส่งผลในทางลบต่อผลผลิต ดังนั้นประเทศไทยควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่หรือ Smart Farmer
 - ธนาคารโลกสามารถสนับสนุนในด้านเงินทุนและปัจจัยการผลิต
 - การสร้าง Smart Group หรือการจัดตั้งกลุ่มที่ประกอบไปด้วย Smart Farmer สำหรับการแบ่งปันความรู้และอำนาจต่อรอง
- ธนาคารโลกสามารถเข้ามาช่วยจัดการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ว่าควรปลูกอะไรที่ไหน รวมถึงการตั้งราคาเพื่อให้ราคาไม่ผันผวน
- นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้กว้างขวาง

การสร้างอาชีพ

- ประชากรขาดทรัพยากรในการประกอบอาชีพและเข้าถึงเงินทุน

การศึกษาและการพัฒนาสังคม

- ต้องการให้ธนาคารโลกเข้ามาวิเคราะห์หาต้นตอปัญหาทางการศึกษา
- ขอความช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาทุนมนุษย์ – ปรับระบบการเรียนการสอนใหม่หมด

- ปรับอาชีพศึกษาโดยการให้ความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อใช้ในห้องเรียน
- สนับสนุนการวิจัยที่นำมาใช้ได้จริง การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ความไม่เท่าเทียมในเขตเมืองและชนบทมีความต่างกัน – ควรมีการเพิ่มการเข้าถึงโรงเรียนสาธิตในชนบท
- สังคมผู้สูงอายุ
 - 1) สำหรับผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี - เตรียมการรองรับแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น
 - 2) สำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพ – เพิ่มจำนวนโรงพยาบาล

เงินกู้

- ธนาคารโลกควรปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามพื้นที่โครงการในประเทศ เนื่องจากรายได้ต่อหัวของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ได้สะท้อนสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้นธนาคารโลกควรปรับลดดอกเบี้ยให้ภาคอีสานต่ำกว่าภาคอื่น